ECLI:LV:AT:2022:0224.15840058518.4.L
Lieta Nr. 15840058518, SKK-226/2022
Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS
Rīgā 2022.gada 24.februārī

Tiesa šādā sastāvā: senatori Anita Poļakova, Ivars Bičkovičs, Inguna Radzeviča,

iepazinusies ar apsūdzētā /pers. A/ aizstāvju Ainara Kreica un Normunda Vaiteika kasācijas sūdzību par Kurzemes apgabaltiesas 2021.gada 9.decembra spriedumu, atzīst, ka ir pamats atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.[1]panta pirmo daļu tiesa atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību, ja kasācijas sūdzība vai protests neatbilst šā likuma 569., 571., 572.pantā un 573.panta pirmajā daļā minētajām prasībām vai ja kasācijas sūdzība vai protests iesniegts par tiesas nolēmumu, kas saskaņā ar likumu nav pārsūdzams.

Apsūdzētā /pers. A/ aizstāvji A. Kreics un N. Vaiteika kasācijas sūdzībā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un kriminālprocesu izbeigt.

Pamatojot kasācijas sūdzībā pausto lūgumu, aizstāvji norāda, ka tiesa, piemērojot Krimināllikuma 218.panta otro daļu, pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu, jo apsūdzētais, nenomaksājot nodokļus, bet veicot maksājumus darbiniekiem un sadarbības partneriem, ir rīkojies nolūkā sasniegt sociāli derīgu mērķi. Šāda rīcība vērtējama kā attaisnojams profesionālais risks, jo kaitējums nodarīts ar profesionālo darbību. Turklāt sākot no 2017.gada /pers. A/ ir labprātīgi veicis maksājumus, lai novērstu kaitējumu un samaksātu nodokļu parādu. No minētā secināms, ka /pers. A/ ir rīkojies labā ticībā ar nolūku apmierināt visu kreditoru prasījumus, tādēļ, atzīstot /pers. A/ par vainīgu un sodot, netiek sasniegti Krimināllikuma 35.pantā noteiktie soda mērķi.

Judikatūrā nostiprinātais viedoklis par Krimināllikuma 218.panta otrās daļas piemērošanu gadījumos, kad konstatēts apsūdzētās personas nodoms godprātīgi izpildīt visas uzņemtās saistības, bet finanšu situācija to ļauj darīt tikai pakāpeniski, aizstāvju ieskatā ir netaisnīgs. Šādos faktiskajos apstākļos būtu jāpiemēro Krimināllikuma 33.pants (attaisnojams profesionālais risks), kad kriminālatbildība neiestājas, lai arī formāli ir konstatējamas noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes.

Senāts atzīst, ka apsūdzētā /pers. A/ aizstāvju kasācijas sūdzībā izteiktie argumenti faktiski pauž sūdzības autoru neapmierinātību ar apelācijas instances tiesas secinājumiem, izvērtējot lietā iegūtos pierādījumus, un tie ir vērsti uz to, lai panāktu apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmajā daļā noteikto.

Izvērtējot ziņas par nenomaksāto nodokļu samaksu pēc noteiktā termiņa, apelācijas instances tiesa argumentēti noraidījusi aizstāvju viedokli, ka apsūdzētais ir pieļāvis nodokļu maksājumu kavējumu, nevis izvairījies no nodokļu nomaksas.

Apelācijas instances tiesa, izvērtējot lietā iegūtos pierādījumus, konstatējusi, ka SIA /Nosaukums/ rīcībā apsūdzībā norādītajā laika periodā bija naudas līdzekļi, taču tie netika novirzīti nodokļu nomaksai vai tika novirzīti daļēji, apsūdzētais ar naudas līdzekļiem rīkojies pēc saviem ieskatiem, tos novirzot sabiedrības saimniecisko vajadzību apmierināšanai, tādējādi kā prioritāras atzīstot sabiedrības komercsaistības, nevis aprēķināto nodokļu nomaksas pienākumu.

Atsaucoties uz judikatūru (*Augstākās tiesas 2018.gada 16.janvāra lēmums lietā Nr. SKK-4/2018, (ECLI:LV:AT:2018:0116.15830003512.2.L)*), tiesa norādījusi, ka izvairīšanās no nodokļu nomaksas kopumā uzskatāma par pabeigtu ar nodokļu faktiskās nenomaksāšanas brīdi, proti, ar nodokļa iemaksāšanas termiņa par noteiktu taksācijas periodu iestāšanos, kad vai nu vispār netiek nomaksāts nodoklis vai tam pielīdzinātais maksājums, vai arī tas netiek nomaksāts daļēji, un valstij vai pašvaldībai tiek nodarīts zaudējums lielā apmērā nesaņemto vai daļēji saņemto nodokļu maksājumu veidā.

Tiesa ir izvērtējusi ziņas par kaitējuma, kuru veido nenomaksātie nodokļi, atlīdzināšanu un saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 3.punktu atzinusi to par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli.

Apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi un argumentēti noraidījusi aizstāvības argumentus par /pers. A/ atbrīvošanu no kriminālatbildības, ievērojot viņa darbību – naudas līdzekļu novirzīšanu darbinieku algu samaksai un sadarbības partneru prasījumu apmierināšanai – sociāli derīgo raksturu.

Atsaucoties uz Augstākās tiesas judikatūru (*Augstākās tiesas 2020.gada 22.maija lēmums lietā Nr. SKK-17/2020 (ECLI:LV:2020:0522.15830014115.4L)*), apelācijas instances tiesa norādījusi, ka nodokļu nomaksai ir obligāts raksturs. Nodokļu nomaksai ir prioritāra nozīme un sabiedrības intereses saņemt budžetā nodokļu maksājumus laikus un pilnā apjomā prevalē pār indivīda interesēm komercdarbības nodrošināšanā, jo efektīva nodokļu iekasēšana ir viens no svarīgākajiem priekšnosacījumiem, lai valsts spētu pildīt savas funkcijas un savus pienākumus pret sabiedrību.

Tādējādi lietā konstatējams Kriminālprocesa likuma 573.[1]panta pirmajā daļā paredzētais pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 573.panta trešo un piekto daļu, 573.[1]panta pirmo daļu, tiesa

nolēma:

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Lēmums nav pārsūdzams.

A.Poļakova I.Bičkovičs I.Radezviča